

Voor in
de agenda:
8 december
informatieavond

Nieuwsbrief

Nummer 2 / najaar 2025

Gemaal Kromme Rijn, Wijk bij Duurstede

De beschikbaarheid van voldoende zoetwater lijkt in een land als Nederland geen vraagstuk. Toch is er tijdens extreem droge periodes en lage afvoeren van de grote rivieren, niet overal voldoende zoetwater beschikbaar. Deze extreme periodes komen naar verwachting vaker voor als gevolg van klimaatverandering. Zo zien we steeds vaker lage rivierstanden op de Nederrijn en Lek. Hierdoor kan er onvoldoende water ingelaten worden naar het Kromme Rijngebied, de stad Utrecht en de Vecht. Met het aanleggen van een nieuw gemaal in combinatie met een balgstuw (opblaasbare dam) in Wijk bij Duurstede creëren we een klimaatbestendige zoetwatervoorziening.

Vorbereiding op uitvoering in volle gang

In deze 2e nieuwsbrief over project gemaal Kromme Rijn blikken we terug op de afgelopen periode én kijken we vooruit wat er nog komen gaat. Sinds januari van dit jaar is het team flink gegroeid en werken we in één team met de aannemer Dura Vermeer. En dat is nodig want op alle fronten wordt er hard gewerkt om in 2026 te kunnen starten met de realisatie. De plannen krijgen nu definitief vorm

en zijn klaar voor de aanvraag van vergunningen. Eén van die hoofdvergunningen is de omgevingsvergunning voor een activiteit die afwijkt van de regels van het omgevingsplan van de gemeente Wijk bij Duurstede. Wat dit inhoudt leest u verderop in deze nieuwsbrief.

Ook nodigen we u uit voor de informatie-avond op maandag 8 december a.s.

Jan-Willem Vrolijk
Omgevingsmanager

Heeft u vragen?

Neem gerust contact met me op:

jan-willem.vrolijk@hdsr.nl

06 15068498

Bezoek gemaal Pannerling, Doornenburg

Wat hebben we de afgelopen tijd gedaan?

Vorig jaar heeft het dagelijks bestuur van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) het [voorkeursalternatief](#) (VKA) vastgesteld, zie de informatie op de website van project gemaal Kromme Rijn Wijk bij Duurstede - HDSR. Met dit besluit werden de locatie en de hoofdlijnen voor de bouw van het gemaal met balgstuw vastgelegd. Hiermee is de planuitwerkingsfase gestart. In deze fase hebben we het VKA verder uitgewerkt tot een gedetailleerd vergunningenontwerp.

Gezamenlijk bouwteam met de aannemer

Het uitwerken van de plannen doen we in een gezamenlijk bouwteam met aannemer Dura Vermeer. Dit bouwteam coördineert het hele project. Door Dura Vermeer al vanaf het ontwerp te betrekken kunnen we elkaars kennis volop benutten. Zo komen eerder de juiste aandachtspunten voor de uitvoering op tafel. Een ander voordeel is dat er geen aparte aanbesteding nodig is voor de uitvoering, zodra het ontwerp klaar is. Dat bespaart tijd en geld.

Bezoek gemaal Pannerling, Doornenburg

Omwonenden hebben hun zorgen geuit over het geluid wat het gemaal gaat produceren als het in werking is. Daarom hebben we op 13 oktober jl. voor de klankbordgroep een bezoek georganiseerd naar gemaal Pannerling. In dit gemaal gebruiken ze dezelfde pompen als de pompen die geplaatst worden in gemaal Kromme Rijn. Gemaal Pannerling is in beheer van waterschap Rivierenland. Medewerkers van dit waterschap hebben een toelichting gegeven en het gemaal in werking gezet. Zo was goed te horen welk geluid het gemaal produceert. De reactie van de aanwezigen was dat het geluid minimaal was.

Onderzoeken

Het afgelopen half jaar zijn verschillende onderzoeken uitgevoerd o.a. bodem- en grondwateronderzoek, archeologie, flora en fauna en specifiek onderzoek naar de aanwezigheid van de bever. Op de locatie waar het gemaal en balgstuw gebouwd worden, is er geen vervolgonderzoek nodig voor archeologie. Bekend was dat in en rondom het Inundatiekanaal bevers leven. Aangezien wij met de bouw van het gemaal en balgstuw dit leefgebied verstoren hebben wij een ontheffing aangevraagd bij Provincie Utrecht. Dit betekent dat we vragen of we een gedeelte van het leefgebied van de bever mogen verstoren, zodat we het gemaal met balgstuw kunnen gaan bouwen.

Deze bever is gefotografeerd met een wildcamera.

Ontwerp van gemaal en balgstuw

Leidend bij de inpassing van gemaal met balgstuw in de omgeving zijn de principes die vastgelegd zijn in het Ruimtelijk kader. Dit rapport is te vinden op onze [website](#). Project gemaal Kromme Rijn in Inundatiekanaal Wijk bij Duurstede - HDSR. Dit betekent onder meer dat het bouwwerk zodanig ingepast wordt dat het past bij het erfgoed van de omgeving, zoals de monumentale sluis. En bij de groene en ontspannen sfeer van het havengebied. Om hiervoor te zorgen is er een landschapsarchitect betrokken bij het ontwerp.

De volgende afbeeldingen geven een impressie van het huidige ontwerp. De eerste impressie is een weergave van de situatie zoals deze normaal gesproken is. De tweede impressie geeft weer wat er gebeurt bij extreem lage rivierwaterstanden. Dan worden de balgstuw en het gemaal in werking gesteld.

Het ontwerp is op een aantal belangrijke punten gewijzigd ten opzichte van het voorkeursalternatief. Zo is ervoor gekozen om de opbouw met aansturing van het gemaal, te verplaatsen naar de schotbalkenloods bij het Walplantsoen. Hierdoor is het gemaal minder zichtbaar. De oppervlakte van het gemaal wordt in zijn geheel iets kleiner, zowel in lengte (± 2 meter als in breedte (± 1 meter). Het ontwerp van de balgstuw is nieuw voor ons waterschap. Bij de verdere uitwerking van het ontwerp van de balgstuw bleek dat de onderbouw (de vloer onder water en de schuine zijden) iets breder wordt. De reden is dat de balg volledig drooggezet moet kunnen worden voor onderhoud. Ca. 1 keer per 30 jaar moeten we bijv. het rubber vervangen. Hiervoor is extra ruimte nodig. In het VKA was hier geen rekening mee gehouden.

Impressie van reguliere situatie.

Impressie van situatie als gemaal en balgstuw in werking zijn.

Inbreng belanghebbenden

We hebben dit ontwerp besproken met verschillende belanghebbenden en hieruit zijn nieuwe inzichten en ideeën ontstaan. Onder andere dat het wenselijk is om het bouwwerk een authentieke uitstraling te geven passend bij de huidige inlaat. Dit doen we door gebruik van meer bakstenen, hekwerken zo min mogelijk zichtbaar te laten zijn en zoveel mogelijk beplanting terug te plaatsen die past bij de

huidige situatie. Ook hebben we de wens van de klankbordgroep ingewilligd dat we het pomphuisje, nodig om de balgstuw op te kunnen blazen, aan de zijde van de Stadshaven plaatsen.

Zo zijn we tot het huidige vergunningenontwerp gekomen. Dit lichten we tijdens de informatieavond toe.

Interview Daan van der Wiel

“Er zijn verschillende technische disciplines nodig om tot een goed functionerend ontwerp te komen.”

Daan van der Wiel
Ontwerpleider

Jij bent ontwerpleider van dit project, wat houdt dat in?

“Als ontwerpleider ben ik verantwoordelijk dat er een ontwerp gemaakt wordt van het gemaal en de balgstuw dat voldoet aan de eisen die het waterschap hieraan gesteld heeft. Dit betreft zowel technische eisen als eisen vanuit de omgeving. Dit ontwerp wordt uitgewerkt door specialisten uit verschillende vakgebieden. Door hun diverse kennis en perspectieven ontstaat er een brede verscheidenheid aan ideeën. Dat leidt tot innovatievere en efficiëntere oplossingen.”

Hoe is de werkverdeling geregeld in het bouwteam?

“Het bouwteam is opgedeeld in 3 werkstromen; Techniek, Omgeving en Projectmanagement/-beheersing. In elk van deze werkstromen zitten mensen van het waterschap en Dura Vermeer. De werkverdeling tussen het waterschap en Dura Vermeer verschilt per werkstroom en wordt onderling afgestemd.

Het ontwerp wordt voor een groot deel door Dura Vermeer uitgevoerd. Het waterschap kijkt hierbij kritisch mee en we maken gezamenlijk belangrijke ontwerpkeuzes.

Het omgevingsmanagement wordt grotendeels door het waterschap ingevuld en projectmanagement is gelijk verdeeld.”

Wat is er bijzonder aan dit project?

“Allereerst de balgstuw. Dit is een constructietype waarvan er in Nederland niet veel zijn. We hebben in Nederland wel de grootste ter wereld: de stormvloedkering in Ramspol. Het is heel leuk om zo’n bijzondere constructie te ontwerpen. Daarnaast is het bijzonder dat de constructie buitendijks gelegen is en bij hoge rivierwaterstanden volledig onder water kan komen te staan. Hierdoor zijn er diverse ontwerptechnische uitdagingen.”

Wat maakt werken aan dit project zo leuk?

“Het multidisciplinaire karakter ofwel het werken met specialisten uit verschillende vakgebieden. Een gemaal en een balg zijn technisch complexe constructies. Er zijn verschillende technische disciplines nodig om tot een goed functionerend ontwerp te komen. Denk hierbij aan civiele-, werktuigbouwkundige- en elektrotechnische ontwerpers. Daarnaast is er een landschapsarchitect betrokken en moeten we rekening houden met de eisen en wensen vanuit de omgeving. Het is dus een heel gepuzzel om een integraal ontwerp te maken. Dat maakt het erg leuk.

Daarnaast is het werken in een bouwteam, waarbij opdrachtgever (waterschap) en opdrachtnemer (Dura Vermeer) samenwerken plezierig.”

Waar ben je het meest trots op binnen dit project?

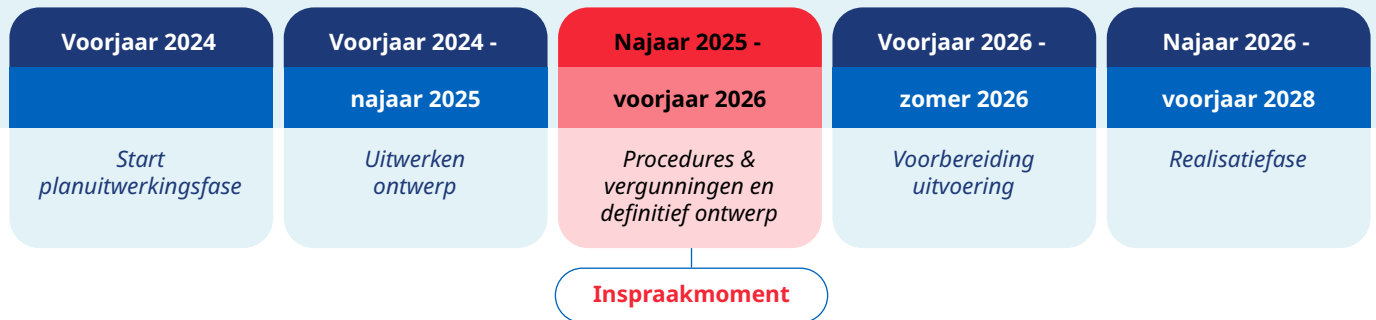
“De trots komt bij mij meestal tijdens de bouw als je gebouwd ziet worden wat je ontworpen hebt.”

Wat komt eraan?

De afgelopen periode hebben we de laatste hand gelegd aan het vergunningenontwerp. Dit ontwerp vormt de basis voor het aanvragen van diverse vergunningen.

Dat is nodig om onder meer een omgevingsvergunning bij de gemeente Wijk bij Duurstede en vergunningen bij de Provincie Utrecht en Rijkswaterstaat aan te vragen.

Planning

Omgevingsvergunning

Ons project past niet binnen de bestaande regels van het omgevingsplan van de gemeente Wijk bij Duurstede, maar de gemeente wil wel meewerken aan dit plan. Hiervoor hebben we bij de gemeente een vergunning aangevraagd voor een Buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA). Hierin wordt beschreven hoe we het gemaal met balgstuw gaan bouwen en hoe dit in de omgeving past. Iedereen krijgt de kans om te

reageren op de BOPA: dit noemen we 'inspraak' of 'inspreken'. Dat houdt in dat u officieel kunt reageren op de plannen als ze ter inzage liggen. De bekendmaking en kennisgevingen van de BOPA en de ter inzagelegging maakt de gemeente bekend op hun websitepagina, in het Gemeenteblad op de officiële site overheid.nl (Staatscourant) en in de lokale krant 'Wijks Nieuws'.

Informatieavond

Om onze plannen toe te lichten, uitleg te geven over de mogelijkheid om te reageren op onze plannen en vragen te stellen organiseren we op maandag 8 december a.s. een informatiebijeenkomst.

Datum

Locatie

Kerkelijk centrum 'De Open Hof' (Benedenzaal)
Kerkstraatje 4, 3961 AV Wijk bij Duurstede

Programma 8 december

19.15 - 19.30	Inloop
19.30 - 20.15	Opening en presentatie ontwerp
20.15 - 21.30	Informatie bij diverse tafels met specifieke toelichting en gelegenheid om vragen te stellen

Aanmelden voor de informatieavond

1. Stuur een e-mail naar: arianne.van.trigt@hdsr.nl
2. Zet in de titel van de e-mail:
Informatieavond gemaal Kromme Rijn
3. Zet in de e-mail:
Uw naam en het aantal personen waarmee u komt
U ontvangt daarna een bevestiging per e-mail.

Bent u verhinderd, maar wilt u toch geïnformeerd worden? Neem dan contact op via bovengenoemd e-mailadres.

Informatieavond over de uitvoering

Als we richting uitvoering gaan, organiseren we nog een informatieavond in het voorjaar van 2026. Dan informeren we u over de manier van bouwen en de daarbij horende hinder.

Werkzaamheden Walplantsoen

De elektriciteitsvoorziening voor het gemaal met balgstuw kan niet bij het gemaal aangelegd worden, omdat dit gebied regelmatig onder water komt te staan. Het transformatorhuisje met de aansluiting op het stroomnet, wordt binnendijks geplaatst op de parkeerplaats aan het Walplantsoen.

De aansturing van het gemaal komt in de bestaande schotbalkenloods. De loods is aangemerkt als monument met betrekking tot het aanzicht en de balkenstructuur. Het waterschap heeft het bureau Hylkema erfgoed ingeschakeld om een plan voor de inrichting te maken en te zorgen dat het gebouw en de structuur intact blijven. Dit betekent dat er een aparte ruimte in de loods wordt gemaakt waarin de apparatuur wordt gezet. Tijdens de informatieavond geven we gedetailleerde informatie over deze werkzaamheden.

Schotbalkenloods Walplantsoen

Blijf op de hoogte, schrijf je in voor de digitale nieuwsbrief

Via onze digitale nieuwsbrief blijft u automatisch op de hoogte van de ontwikkelingen rond het project gemaal Kromme Rijn. U kunt zich aanmelden door een e-mail te sturen naar arianne.van.trigt@hdsr.nl.

Meer informatie

Achtergrondinformatie over het project gemaal Kromme Rijn vindt u op hdsr.nl Project gemaal Kromme Rijn in Inundatiekanaal Wijk bij Duurstede - HDSR.

Project Dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen van start

De uitvoering van de dijkversterking Wijk bij Duurstede – Amerongen is onlangs van start gegaan. Het traject van in totaal 11 km wordt in de komende jaren - naar verwachting tot en met 2027 - versterkt. We hebben regelmatig overleg met de projectorganisatie van de dijkversterking over de raakvlakken van beide projecten.

**Bekijk de website voor meer informatie
over de dijkversterking:**

[Wijk bij Duurstede - Amerongen - HDSR](https://hdsr.nl).

Colofon

Afdeling communicatie
Postbus 550
3990 GJ Houten
(030) 634 5700

communicatie@hdsr.nl
hdsr.nl

